

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Artykuł "I5Skolsk klidka. Rodi!c!um a dtem..."

Liczba stron oryginału

4

Liczba plików skanów

5

Liczba plików publikacji

5

Sygnatura/numer zespołu

TR 031.079

Data wydania oryginału

1910

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

01 001
Digitalizacja

Školská hlídka.

Rodičům a dětem.

Hračky. Je mně líto dětí, které vodí po ulici chůva. Klučík šestiletý jde vážně, jakoby byl na konci své životní dráhy, která ho dovedla k vysokému úřadu, a děvčátko čtyřleté jistě nic neví o věcech, kolem kterých se ubírá, a nevidí velkoměstského ruchu, neboť musí dávat pozor na nepetržitá napominání, jak sestoupit s chodníku a vkročit s jízdní cesty na chodník, jak se má držet za ruku své průvodkyně, neklonit tělo a hlavu mít vzhůru. To jsou na tom děti, které nepoživají takové přehluane péče, mnohem lépe. Podívejte se na malé školáčky, jichž se vyhrnul bouř ze školních vrat a na něž ovšem nikdo nečeká! Oči se lesknou radostí, tváře usměvavé, jásavé výkřiky, a každý sval v pohybu. Nejdou; poskakují, skáčí a rozbíhají se na všechny strany. Museli v lavicích sedět, stálo je to mnoho namáhání, ale teď jsou ve svém živlu: mohou se pohybovat dle libosti. Nejvyšší měrou oddávají se děti rozkoši pohybu ve hrách. Závody v běhu, kopaná, mety, pasák, poskakování do narysovaných obdélníků a kruhů, přeskakování švihaneho provazu a pohnání obruce poskytují milou příležitost uplatnit tělesnou sílu, hbitost a zručnost, a hlavně pohybovat se.

Hry venku, v přírodě, nevyžadují mnohdy pomůcek žádných, jindy jen skrovňých. Míč a páčka dostati dvaceti hochaům závodícím o převahu jedné polovice nad druhou, bromada pisku na hřišti nabývá nejrozmanitějších tvarů, je boudou, stavením, věží i horou a zase skrývá podzemní chodby a síně. Ale ve světlici bývají hry poutány k určitému místu, ke stolu, lavici nebo nějakému koutu, a prostředky, kterých děti k nim užívají, bývají bojnější. Potřebují k nim hraček, jež jsou tu středem jejich činnosti, jako venku měla ráz pohybu.

Význam hraček se podceňuje, jakoby rodiče o nich nikdy nepřemýšleli. Chystáme-li dar dospělému člověku, uvažujeme, co má v jeho životě důležitost, a na čem mu zvláště záleží, ale jedná-li se o dar dítěti, málo kdo si připouští podobnou starost. A přece jsou děti ke svým hračkám poutány hodiny, dny i leta. Co je vlastně podstatou dětské hry? Mladá obrazotvornost se chopí nějaké myšlenky, nechá ji vyrůst nad veškeré ostatní, mysl žije s ní a v ní, a všechno duševní úsilí směřuje k tomu, aby se myšlenka stala skutkem. Pronásledování vlka, který vzal a odnáší pastýři ovci, se stává ohniskem veškeré duševní činnosti, hoch rozstavuje stádo a pastýře, posunuje loupeživou šelmu k ovci, která se opozdila, a kvapně odstraňuje lupiče před pastýřovou holí. Hoch je tak cele zaprán svou myšlenkou, že nevidí, co se děje mimo stůl, na němž se odehrává zápas šelmy s člověkem, že neslyší, jak mu matka připomíná, aby sklídl hračky, protože je čas, aby stál prostě. Lze mluvit o zvláštní důvěrnosti mezi hračkou a dítětem; je to předmět, jenž je nejen poutá, ale k němuž se vždy znova obrací otevřená jeho duše. Rodičům nebývá lhostejno, jaká je společnost jejich dorůstající drobtiny, ano do rodin, které si opatrují chůvy, nebývají za ně brána děvčata nedbalého zevnějšku, neporádná a hrubá. Úprava hraček zasluhuje jistě též pozornosti.

Mají vystihovat charakter představovaných osob a věci, ale nijak nezabíhat do podrobností. Dítě je při hře básníkem; proto je mu nejmilejší, když hračka v něm vzbudí jen předtuchu děje, který si samo skombinuje, když rozlet jeho fantazie co nejméně nadržuje. Kdo z nás by se nepamatoval na ptáky, již zdobivali náš dětský kout! Ale nebylo na nich nic, co by nám bylo bránilo, abychom je dnes prohlásili za vrabce, zitra za špačky a pozejtří za kavky. Náš dřevěný pes byl typem všech psů ve vsi, a panák byl jednou sedlákem, podrubé žebákem a potřeť učitelem. Dobře vystihl vhodné tvary pro hračky horalé. Jsou prosté, asi takové, jako jsou výrobky národů kulturně nízkých, ale nechybí jim rysu, dle něhož vyvolávají určité představy. Často bývá přehnané, aby na sebe zvlášť upozornil, ano vystupuje do popředí pro dospělého pozorovatele vtíravě. Hájní mají pušky nepoměrně velké, zedníci náciní, jakým by pidimužici jejich velikosti neovládli, a kozy rohy nad prostředek zad; dvře do domku zabírají třetinu jeho průčelí, a komů by se hodil ke stavení několikrát většímu. Takové zdůrazňování význačných vlastností odpovídá nevyspěle zkušenosti a naivnosti názoru dětského. Jim odpovídá také omalování, jež neuznává barev tlumených, nýbrž nechává každý barevný ton vynít na plno. V malbě hraček bývá mnoho nevkusy, podobné jako v jiných oborech, kde se projevuje smysl pro barevné krásno. Jinak na Slovači: Slovači ukazují vytříbený cit pro barevné harmonie nejen ve svých oděvech a na malůvkách, ale také v kolorování hraček. Prostá mluva barev na jejich hračkách je sladěna, vzdalena jarmarečného rozkřikování, s nímž se příliš často potkáváme:

Děti toužívaly záhy oči po lesklých předmětech, ale nechápou ještě rozdíly tvarů a barev, všimají si hmotu, jenž se nápadně vtírá jejich sluchu, a to vede rodiče k tomu, že jejich nerozvitě smysly zaměstnávají různými chřestítky, rolníckými a zvonky. Dávají jim také křičící gumové panáky, kvíčící zvířata, kupují jim píšťaly a trubky a tlukou jim na bubínky. Dětská záliba v kovovém lesku netrvá dlouho, dítě brzy odbodí podobnou hračku a chrání se tak před škodami na zraku, které sledovali lékaři v dlouhém dívání se na lesklou plochu. Také hmotu bývá udělán náhlý konec, ostatní členové rodiny ho dlouho nesnášejí. Co však bývá pro malé děti u takových hraček největší zá-

vadon, je jejich nečistota. Píšťaly a trubky už proto by měly zmizet z inventáře dětského majetku, že jdou od úst k ústům; ale je ještě hůře: tyto předměty, jsou-li z kovu, nedávají se snadno čistit. Také ostatní hračky dávají děti rády do úst. Hygienické hračky raného mládí musí se často čistit. To lze jen u předmětů z bílého dřeva, kosti a gumy. Je jasno, že hračky barevné jsou pro nejmladší mládež nevhodny, a zejména takzve, jichž nátěr je zdraví škodliv.

Zvláštní cenu mají hračky, s nimiž lze provést mnoho obměn. Jsou panenky, které je možno mýt, koupat, oblékat, svlékat a ukládat k spánku; jejich prádlo a šaty děvčata šijí a perou, zařízení dětské kuchyně má mnoho nářadí a nádobí, jehož lze nejrozmanitějším způsobem užít, rozložit a zase uklízet. Malý zvířecí je nevyčerpatelným zdrojem zábavy; každé zvíře potřebuje zvláštního ošetření, některá chodí k sobě na návštěvu a jedno druhé předstihuje vtipem, obratností i úskoky. Proto jsou stavebnice u mládeže velmi oblíbeny; týž kámen je jednou součástí brány, jindy se ho užije při stavbě kašny, jindy na chalupu nebo zámek.

Jedné vlastnosti nesmíme hračky postrádat: aby byly bezpečny. Stavebnice se špalíčky dřevěnými je vhodnější než cementové kameny, které třeba ne jednotlivě těžké, přece v krabici složené mají značnou váhu. Všechny hračky plechové by měly mít zahnutý okraj, protože se jimi jinak děti snadno pořežou. Proto se také dětem nehodí výrobky skleněné a porcelánové, jejichž střepy malé hráče zraňují. Vodní ptáci, husy, kachny a labuť, jakož i některé loutky se dělají z celulódu snadno zapalitelného; takových je třeba rovněž odmítnout.

Doporučení zaslouží hračky, které vyžadují od dětí, aby zvykaly pracím denního života. Vesničtí hoši strojí vůz a zapřahují koně, v rodinách řemeslníckých napodobí otce při práci; děvčata uklízejí světničku pro loutku, myjí a rozstavují v ní nábytek, připravují stolek k jídlu, sklízí nádobí a oplachují, odestylají postýlku a perou ubrus a prádlo. Zvykají tak běžným pracím domácím a jakmile trochu vyspěla, chápou se bez pobídky koštěte, aby zametala, hadru, aby otírala nábytek, a kbelíku, v němž se přináší voda. A hoši si oblibují již v útlém mládí otcovu zaměstnání tolik, že je volávají za své povolání. Kdo by si nevzpomněl, že jsou dělnické rodiny, z nichž otec i synové se věnují témuž zaměstnání, že řemeslnická dílna přechází s otce na syna, vnuka a pravnuka a že vesnická hospodářství jsou staletí v rukou téže rodiny!

Vzácným darem dětem bude vždy obrázková kniha. Ale nevyhledávejte takových, které se vám líbí pro dokonalé provedení obrázků a hojnost barev, třeba harmonicky sladěných. Ty jsou pro podivnou, nevyvolávají však touhu po nápodobě. Jest-li iste pozorovali, které stránky knihy jsou dětem nejmilejší, přesvědčili jste se, že ony, na nichž jsou načrtány osoby a věci prostými liniemi, vyznačujícími ostře jejich charakteristiku. Barva je u drobných dětí věcí značně podřízenou. Nenadejte se a shleďte, že se klučina pokouší nakreslit podle lákavého vzoru pu- dlíka, záčka, jenž pospíchá s taškou na zádech do školy, a sehnoutou babičku, opírající se v namahavé chůzi o hůl. Ty pokusy se dějí v knížce, hoch obtahuje čáry, které k němu mluví řečí tak lákavou. K obrázkovým knihám patří papír a tužka nebo bídicová tabulka s písátkem a nejlepší měřítkem jejich je dětská záliba v načrtávání situací, které zobrazil umělec. I praví umělci zůstávají mnohdy dětmi nepovšimnutí; prostou duši dětskou získá nejspíš zase prostota a naivita. Mistr Aleš bude vždycky miláčkem mládeže.

Obrázky doprovází tištěné slovo. Někdy řádka dvě naznačuje, o č se jedná, jindy vykládá kratičká bajka hovory zvířat, bývají pod nimi krátké verše nebo i celé pohádky. Najdete však v obrázkových knížkách i vtravé poučování; nechcete-li, aby zůstaly pěkné ležet v dětském koutě, nenoste jech domů. Úmysl poučovat mají mnozí rodiče, kteří kupují svému malému potomstvu fyzikální přístroje, ložky a stroje hoané pružnými péry i parou. Děti se nespokojí účinkem pružnosti a rozpínavosti páry, touží po tom, aby poznaly celé sestavení strojů a rozebírají je k malé radosti dědeč. Primitivní stroje v pohyblivých se zvířatech nesnesou rovněž dětské zvědavosti, která je sice rozebere, ale sestavit nedovede. Podobné hračky nejčastěji nefungují, jindy se z nich ztrácí část po části, až zůstávají z nich trosky.

Luxus je nejméně na místě ve hračkách. Hračkářský krám může poskytovat jen náhradu za výrobky, jež by si ke hře poskytl děti samy. Čím více se hračka odchyluje od oné, kterou by vymyslelo dítě, a čím složitější a rafinovanější je provedena, tím ne- snadněji dětskou mysl upoutá. Dětská fantazie přetváří věci do nejkrajnější možnosti; konsek dřeva představuje jednou strýčka, podrubé tetu, panna s hlavou z hadrů a nakreslenými očima inkoustem je vzácnou princeznou, která dostává nejsladší jména, kus papíru, na němž hoch stojí, je mořským korábem plujícím do rajských dalekých končin. Děti pracující na svých hračkách složitějších nejen že ukojují svou touhu po činnosti, ale učí se při tom své myšlenky prakticky provádět. Rozumní rodiče nepodceňují toho dětského zaměstnání, podněcují je a pomáhají mu. První panenka, ze které se děvčátko těší, bývá nejčastěji společným výrobkem matčiným a dceriným, první vozík vesnických hochů povstává obyčejně podle návodu otce, ale později se rodiče hotovení hraček zřídka účastní, kupují je raději. Měli by při tom mít na paměti, že nejvhodnější jsou ony, které jsou dět-

skému duchu nejbliže; jednoduché, neumělkované, jimiž se dětská duše vždy znovu podněcuje, aby vymýšlela nové děje a vytvářela nové situace. P. S.

Z českého východu.

V Pardubicích, 29. ledna 1910.

Konfiskační praxe v Pardubicích. Censura časopisů na okresním hejtmánství v Pardubicích je svěřena dr. Pauerovi, který byl nedávno povýšen na místodržitelského tajemníka. Krásná byla slova našeho panovníka: „Jen ten je dobrým úředníkem, kdo pocituje tíhu zákona.“ Panovník však mluví, ale úředníci nemluví. Dr. Pauer skonfiskoval interpelaci poslanců na radě říšské. K dotazu poslance soudr. Píka dne 12. května 1908 pro tento přehmat zákona v říšské radě učiněný povstal předseda sněmovny dr. Weiskirchner a prohlásil: „K dotazu poslance Píka prohlašuji, že komisari dr. Pauer bude odkázán do příslušných mezi a že co nejrozhodněji zakročeno bude na ochranu imunity.“ Čekali jsme, co se stane s tímto úředníkem, a on byl potrestán tím, že povýšen na místodržitelského tajemníka! Pan dr. Pauer, podporován oporou vyšší, řádi nyní zle. Tento týden skonfiskoval v úterý „Osvětu Lidu“ a ve čtvrtek „Východočeský Obzor“ pro zprávy o smrtelném ztýrání reverenta Spurného na košířské c. k. policejní strážnici. To, co pražská censura propustila, bez milosti skonfiskoval dr. Pauer. Což neudělá místodržitelství u pardubického okresního hejtmánství konečně pořádek? Má být přes 100.000 obyvatel politického okresu toho vydáno na milost a nemilost zvlášť jednotlivých úředníků?

Pardubice dělnické bojujícím spole- družím v Chrudimi. Za jedinou sobotu bylo v pardubických závodech vybráno na stávkující obuvníky v Chrudimi a sekretariátu tamního odvedeno 283 K 30 h. Dosud 23 sběrací listiny neodvedeny. Zboží F. L. Popperovo prodává tovární sklad na Zeleném.

Úmrtí. V Jeseníckých zemích ve čtvrtek dne 27. ledna soudr. Josef Račkovský, soustružník perleti. Zesnulý, ač byl živnostníkem, přece vždy horlivě účastnoval se všech akcí naší strany. Pohřeb jeho konal se v sobotu 29. ledna za četné účasti sou- družů. Čestná mu budiž uchována vzpomínka!

Revoluce na pardubické radnici. Polovice členů městské rady vzdala se úřadu. Schůze jsou bouřlivé a pere se špinavé prádlo některých radů. Obecní volby jsou oddáleny rekurssem proti vyřízení reklamaci lékařů okresní nemocnice, který byl podán k místodržitelství. Rozpočet na rok 1910 dosud není předložen.

Národní sociální kultura. Chránci okresních hejtmánů Nováka a Rebensteigra dostávají roupy. V Chrudimi vytloukají okna v dělnickém domě. V Pardubicích vtoukají pravdu o čistotě národně sociální stávkokazeké blízy chrudimské sociálním demo- kratům do hlav sklenicemi. Jeden národní sociál byl o „čistotě“ stávkokazů chrudimských ve schůzi náro- dních sociálů v Pardubicích, na níž referoval br. Pro- cházka, tak přesvědčen, že v hostinci „Mexiko“ ve čtvrtek večer, nemoha jinak zradu národních dělníků obhájit, udeřil soudr. Bláhu sklenicí do hlavy, až mu způsobil tržnou ránu. Pachatel byl policií zjištěn.

Z Poorlicka.

Hradec Králové, 29. ledna.

Dělnictvo s obě. Příští týden bude defi- nitivně skončena koupě „Střelnice“ pro Dělnický dům. Restaurace bude znovu upravena, aby vyhovovala po- třebám dělnického hnutí, sál, v němž bude zřízeno stálé jeviště, bude značně rozšířen. Tím bude odpo- moženo nouzi o vhodné místnosti pro schůze veřejné i organizační. Zahradka bude opatřena novým nábytkem zahrádním, krátce bude hleděno k tomu, aby Dělnický dům všestranně vyhovoval. Soudruzi se zajisté budou snažit upisováním podílů i jiným způsobem pracovat ku zvýšení finanční síly družstva, aby v nejbližší době mohlo být přikročeno k dalším úkolům, které jsme si vytkli.

V Hradci Králové zřizuje se elektrické osvětlení, k němuž se prý připojí i obce sousedící s Hradcem. Nedávno jsme poukázali, že v mnoha obcích okolních není vůbec žádného osvětlení, a proto by měly obce hledět, pokud nemají vlastní osvětlení, připojit se k elektrické síti královéhradecké a nedbat, na malicherné námitky několika lidí, kteří myslí, že mají-li oni tmě v hlavě, že musí být všude.

Pomocné dělnictvo z větší části trpí v pří- tomné době nezaměstnaností a tu zaráží zjev, že v ně- kterých závodech jsou zaměstnávání trestníci. Poctivý dělník, který rádne se stará o rodinu, má klidné při- hlízet k tomu, jak trestník ubírá mu práci. Stát, který by měl chránit existence řádných dělníků, tyto ještě takovýto způsobem odbíjí. Bylo by potřeba, aby o této věci, která se zajisté děje i v jiných místech, bylo na příslušných místech uvažováno a zjednána náprava.

Všechny místní organizace politické na venkově učiní v nejbližším zá- jmu, předplatit-li si nejméně jeden stálý exemplář „Práva Lidu“ pro své funkcionáře. Organizace, která nemá příležitosti sledovat události veřejné den za dnem, jest pro hnutí organi- sací mrtvou. Udržujte styk s hnutím denní četbou svého deníku!

Z Ostravska.

Mor. Ostrava, 22. ledna.

Školské skandály na Slezsku. Školské skandály na Slezsku jsou toho zřejmým důkazem, že měšťáci čeští ani polští si klidu národnostního na Slezsku ani dost málo nepřejí. Sotva byla ukončena stávka školních dětí českých v Dombrově, již zase vypukla ze stejné příčiny stávka dětí polských v Michálkovicích a Polské Ostravě. V Dombrově zdráhají se dáti pobočku české třídy, v níž je na 104 dětí, v Michálkovicích však navštěvuje polskou školu v jedné třídě 108 dětí a v druhé dokonce 132 dětí. Poláci musili se tu domáhat pobočky až u samého ministerstva vyučování. Všechny instance vyslovily se pro její zřízení, obecní výbor byl přesvědčen, že u všech instancí bude se svým rekuresem zamítnut, ale rekuroval přece. Tak jako v Dombrově prohlašuje obecní výbor seznam českých dětí za nesprávný, umělý, operuje tímto argumentem zase obecní výbor v Michálkovicích naproti Polákům. Pro michálkovičské je to ostudou tím větší, protože stávkou českých dětí v Dombrově měli příležitost uvědomiti si povinnost svoji vůči Polákům a ji také vykonati. To však obecní výbor v Michálkovicích nečiní, vzor tomu že poměry na polské škole byly krkolapnější než na české v Dombrově. Také škola na Polské Ostravě už byla předmětem mnoha interpelací, zejména se strany našich soudruhů, o jejichž děti se hlavně jedná, ale marně. V obou obcích stávkují celkem 801 dětí, a sice v Michálkovicích 384 a v Polské Ostravě 417. V Rychvaldě činí podmínkou převzetí to, aby byly všechny polské děti z české školy vyloučeny. Při tom staví se buržoazie na stanovisko, že 11 tříd německých Čechů nemůže mít 600 dětí, které české školy v Rychvaldě navštěvují. Češi říkají, že děti polských v českých školách není, ale přece se nijak nemají ku kontrole a na podmínku přistoupení nechťejí, a jsou to zcela jiné důvody, proč si nepřejí zveřejnění svoji školy, ač tím se stále operuje. Ku stávce v Rychvaldě nedojde.

Svinovská krise byla konečně rozluštěna, a sice tím, že zvolen místo odstouplého starosty Gracy starostou hostinský pan Hurník. Po volbách mluvil tam na schůzi o událostech svinovských poslanec soudr. Pospíšil, za jehož řeči bylo hlavně shromážděnými občany dáváno na jevo, že všech věcí vinen je tajemník Fryčar, proti němuž soudr. Pospíšil také v „Hl. L. Sl.“ rázně vystupuje, žádaje jeho odstranění.

Odborová komise ostravská vydala právě obšírnou svoji výroční zprávu, z níž některé věci přistě přineseme.

Nepochované dítě. Občan K. v Zábřehu rozešel se už před časem s církví a ani děti křtíti nedává. Nyní zemřelo mu 10 měsíců staré dítě a farář jej zakázal na hřbitov pohřbit. Starosta pak řekl soudr. K., aby si dítě zahrabal na zahrádce. Přes všechno domáhání se pomoci na hejtmanství musil si občan K. dítě z umrlčí komory sebrat a na zodpovědnost starosty je do zahrádky zakopat. Kam budou ale zakopávat svoje děti nevěrci, kteří žádné zahrádky k tomu nemají, je otázkou, na niž by snad praktický případ jedině mohl dáti náležitou odpověď.

Dopisy.

Z Kobylis. Píše se nám: Nesnesitelné poměry panují u firmy M. Grab a synové. Dělnictvo v tiskárně, zejména při tak zvaném odvádění, je zbytečně šikano- váno p. Steinem. Ten, vyspí-li se špatně, kdyby od- vádění zboží bylo sebe lepší, nějaké chyby na něm najde a při tom na dělníka křičí, až uší zaléhají. Když již dělníka dosti potýrá, zavolá na řiditele p. Schicka a procedura začíná znovu. Na veřejnost uká- zuje se pan řiditel jako člověk velice zdvořilý, říká o sobě, že je přítelem dělnictva, ale kdo ho vidí ve styku s dělnictvem, má o něm úsudek docela jiný. Rovněž mzdy se zde zhoršily. Před rokem byly živno- stenskému inspektorovi ukazovány výplatní listiny, znějící na 24 K i více týdně, dnes ale tiskár vydělá týdně 10—20 K. Kde jest čestné slovo firmy Grabovy, která prohlásila, že si nepřejí, aby tiskár vydělával týdně méně, nežli 24 K. Upozorňujeme pány majitele závodů na to, jak s dělnictvem u nich zaměstnaným se zachází a žádáme je slušné za nápravu, doufajíce, že není jich úmyslem, aby dělnictvo u nich zaměst- nané bylo zbytečně šikano- váno a drážděno.

Z Dablic. V neděli dne 16. ledna konala místní organizace veřejnou schůzi lidu, na které referoval říšský poslanec soudr. Rudolf Jaroš. Schůzi pří- tomno bylo 150 osob obého pohlaví, přes to že celý den pršelo. Hostinec obcházel stále četník, což bylo docela zbytečné. Myslíme, že bylo by lépe, kdyby obcházel obec, aby na denním pořádku nebyly krá- deže. Již po čtvrté byly ukradeny pívné trubky v ho- stinci „U Batistů“ a busy v obci každodenně. Před- sednictvem navržená resoluce, již se poslancům soci- álně demokratickým vyslovuje důvěra, byla jednohlasně přijata, načež po doslovu soudr. Sopra tato zdatilá schůze předsedou Karlem Vytlačilem za zpěvu „Ru- děho praporu“ skončena.

V Soudražičích u Kolína konaly se 18. ledna volby do obecního zastupitelstva, při kterých zvoleni naši soudruzi ve třetím sboru dvoutřetinovou většinou. Druhý sbor vyhrály spojené strany, klerikálové, agrár- níci a národní sociálové za pomoci různých volebních praktik. O prvním volebním sboru nelze ani mluvit, neboť ten, jak ze zastaralých volebních ráků vidno, je doménou obecních pašů, jimž v čele stojí agrárník (starosta Cívín — snad doposud jen pan radní?).

Volby ukázaly, jak silně socialismus zde bují, a tu pá- nové přišli na prostředek, jak od sociálních demokratů obec očistiti. Dají je pryč prostě do kriminálu. Ubozí lidé!

Z Troje. V poslední době darovala na učebné pomůcky a žákovskou knihovnu školy v Troji stolní společnost „Ruch“ 100 K a vzdělávací beseda soci- álně demokratická „Rovnost“ z divad. představení 86 K 56 h; místo rozdávání štědrovečerních dárek věnovali k témuž účelu obchodníci p. Eduard Bukovský 25 K a p. Antonín Bukovský 10 K. Všem těmto dar- cům vyslovuje správa školy upřímné díky.

Z Horních Počernic. V neděli dne 16. t. m. při volbě výkonného výboru zvolen soudr. Václav Fak kolportérem. Činíme tímto soudruhovi a příteli časopisu strany sociálně demokratické pozorný, aby včas „Právo Lidu“, „Zář“, „Plameny“ a j. si objednali, aby mohl soudr. Fak časopisy do domu donášeti. Soudr. V. Fak počne s roznášením dnem 15. února a proto již nyní je třeba, aby každý, kdo chce odebrati některý z časopisů, přihlásil se u jmenovaného soudruha nebo u H. Sládka, ježto prodejna u p. Fr. Silera bude zrušena. — Schůze výkonného výboru koná se dnes v neděli 30. ledna o 3. hodině odpolední v hostinci p. Ka- ráskové.

Z Lázní-Bělohradu. Tento týden skončeny de- finitivně volby do obecního zastupitelství, které až na nepatrné výjimky skončily zase jako dříve: prosazeny osoby, které již mají u zdejších „veličů“ renomé za- ručeno. Nebudeme nikterak předbíhati v tvrzení, že starí páni budou snad provádět obecní politiku ve pro- spěch i chudých poplatníků, tak daleko již je známo, ale budeme je pilně sledovat a když nám je nuyejším volebním systémem bráněno bráti účast na obecní správě, tož budeme veřejně burcovat jejich svědomí. „Oposiční“ kandidátka národních dělníků se jejich vlastní nešikovností nesmrtelně blamovala k vlastní radosti měšťáků. Národní dělníci ani neznali za vhodné svolat schůzi voličů a v zákulisí sestavili kandidátní listinu, z které se několik bratrů poděkovalo předem a tak zůstali na papíře jen dva kandidáti. Obecní správa, bude-li mítí dobrou vůli, bude mítí značný kus práce k řešení. Je nutna reforma obecního chudinství, zaopatření města pitnou vodou, upravení tržních po- měrů spojených se řádnou kontrolou, úprava postrani- cích ulic, na jejichž úkor upravuje se pouze ulice Lá- zeňská a náměstí a jiné úkoly. Místní organizace so- ciálně demokratická podniká právě čin, který ve vývoji sociální demokracie v Bělohradě a okolí má veliký význam: byl totiž zahájen kurs výchovný a řečnický, který důkladným a obsáhlým materiálem zajistě ka- ždému návštěvníku poskytně všestranné vzdělání a pro- hloubení zásad socialistických.

(Zasláno.)

Nenechte se klamati!

MAGGI^{HO} kostka

(hotová hovězí polévka)

po 5 hal.

liší se od dosavadní MAGGIho kostky po 6 hal. pouze tím, že cena jest o haléř levnější.

Jakost a velikost zaručeně tatáž.

MAGGI^{HO} kostka

s křížovou hvězdou zůstane i nadále

nejlepší!

Václav Kadlec,
hlavní prodej MAGGIho výrobků,
Praha II., v Jámě 5.

Věci veřejného zájmu jest, aby ve všech veřejných místnostech a hostin- cích vyloženo bylo „Právo Lidu“. O to pečujtež všechny naše spolky a korpo- race především ve svých vlastních spolkových místnostech. Jak často ne- lze „Právo Lidu“ čísti v sídle spolků sociálně demokratických, zatím co ti- skový brak rozvržen je po všech kou- tech! Jak mají se indiferentní sezná- miti s vaší myšlenkou a prací?

Průvodce Prahou.

Knihovny a čítárny.

Knihovna zemského muzea král. českého Denně mimo neděle a svátky od 8—1 hod. odp., ve středu a v sobotu od 3—6 hod. odp.

Veřejná knihovna Jednoty průmyslové, Praha I., Rytířská ul. 31, býv. Havelský klášter ve II. posch., bezplatně jen všední dny od 4—8 hod. večer. V neděli od 9—1 hod. odp.

Čítárna v Náprstkově muzeu od 15. září v pon- dělí, čtvrtek a neděli od 9—12 hodin, v úterý a v pátek od 3—6 hod. odp.

Knihovna a čítárna města Karlína. Knihovna otevřena v pondělí, středu, sobotu, čítárna v úterý, čtvrtek a sobotu od 5—8 hod. odpol. Legitimace 20 hal. u kustosů.

Knihovna univerzitní. (Marianské nám. č. 5.) Všechní dny od 9—12 hod. — **Knihovna tech- nická.** Všechní dny od 9 do 12 hod. dopoledne.

Rozhledna na Petříně otevřena od půl 8. ráno do západu slunce. v I. poschodí temná komora (zdarma). Zdvih 1 K, vstup 40 h.

Historické památky.

Staroměstská mostecká věž. Vstupenka pro 4 osoby 60 h, každá další osoba 10 h. — **Radnice se starožitným orlojem.** Přístupna ve dny všední od 9—4 hodin odpol., v neděle a svátky od 9—1 hod. odpol. Vstupné 40 h. — **Praha- brána, roh Příkopů a Celetné ulice.** — **Betlem- ská kaple Husova** (ul. Karol. Světlé č. 7). — **Stará synagoga** v Josefově (Rabinská ul. 10), nejstarší synagoga ze XII. stol. a starý židovský hřbitov; přístupny denně, vyjma soboty a židovské svátky. Vstupné 40 h.

Hradčany a letohrádek královny Anny. Denně od 11—1 a od 4—5. Vstupenky v zám. hejtmanství za 40 h. — **Daliborka** (Jiráská ul. 4). Přístupna vždy.

Cizí konsuláty.

Anglický konsulát, Mariánská ul. 24-II. Úřední hodiny od 9—12. (Wentworth A. W. Forbes honorár. konsul.) — **Belgický konsulát,** Vá- clavské nám. 67—II. (Carlo sv. p. de Liser, kon- sul.) — **Francouzský konsulát,** Sadová tř. 9—II. Úřední hodiny od 10—1. Generální konsul. — **Německý konsulát** Senovážná ul. č. 2—II. (Gustav hrabě Hardenberg, konsul.) — **Konsulát Spojených Států severoamerických,** Mariánská ul. č. 55. (Josef J. Brittain, konsul.) — **Svýcarský konsulát,** Mariánská ul. č. 15—II. (Emanuel Hess, honorár konsul.) Úřední hodiny od 9—12.

Každá dospělá dívka, dříve než se rozhodne vstoupiti do stavu manželského, každá mladá žena a každá mladá matka, která chce vychováti zdravé dívky a své zdraví při tom ušetriti, má se poučiti o všech svých povinno- stech ze spisu vydaného nákladem knihkupectví Ru- dolfa Storcha v Praze-Karlíně:

Mladá matka.

Pravé rady českým ženám, jak při vstupu do stavu man- želského, tak v těhotenství, při porodu a ošetřování děcka. Poučení o úmýře, postupu těhotenství a šestinedělí. — Kterak docíliti lze snadný porod. — Šestinedělka. Děcko a jeho ošetřování. — Kojení a umělá výživa. — Nemoci věku dětského 162

Příruční kniha pro pomocnice ku porodu, Spsal Dr. L. Svoboda. — 8 četnými novými vyobra- z. II. značně rozmožně a nově upravené vydání. Cena této poučné knihy pouze K 3 20, v celoplat. trvanl. vazbě pouze K 4 —, poštou franko o 45 h více, kdo obnos předem pošt. poukázkou zašl. Na skladě u všech knihkupců, zejména u nakladatele **RUDOLFA STORCHA,** knihkupec v Karlíně.

Janouškovce

povolená

vojenská kancelář

jen Praha II., Elišvina třída.
Na venek vše ve 24 hodinách.
Honorář velmi mírný. 1092

Hlídka zdravotnická.

O výživě a potravinách.

I.

Byly doby, kdy vytýkáni byli socialistům hrubý materialismus. Označování bývali za barbary, kterým kulturní statky lidstva jsou při nejmenším lhostejnými, kteří nemajíce smyslu pro „ideální“ snahy buržoasie, starají se jediné a výhradně o „otázku žaludkovou“. Dnes era tohoto městského „idealismu“ patří minulosti a zásluhu o tento fakt nutno přičísti ve značné míře moderní hygieně, která dokázala, že právě tato žaludková otázka, která městským idealistům zdála se býti negací všech vyšších kulturních snah, jest jejich podmínkou. Bez řešení této otázky nedostaneme se dále ani výše. Vidíme z toho, že v hygieně vyrostl socialismus mocný spojenec a nepřekvapí nás, setkáme-li se i u nejserióznějších hygieniků s názory a požadavky velmi radikálními, neboť každý hygienik stává se mimoděk revolucionářem.

„Dělník není živ z toho, co sní, nýbrž z toho, co stráví,“ praví Hirt ve svém „zdravotnictví pro třídu dělnickou“, a tu musíme konstatovati, že z toho, co dělník sní, může stráviti často jenom málo, ješto potrava jeho je zpravidla méněcenná. Jest to důsledek jednak nestoudného vykořisťování, úžasného zdražování potravin, které není v žádném poměru ku stoupání mzdy, jednak falšování potravin, jež následkem rozmachu lučebního průmyslu zabíhají se ve všech potravinách odbořech.

Chceme-li nabyti o těchto otázkách přehlednější představ, pak nutno jest především pojednati stručně o tom, jak děje se zažívání, jakých součástí a v jakém množství potřebuje organism člověka ku své výživě, kolik těchto výživných látek jest obsaženo v různých potravinách atd.

Mají-li potraviny býti asimilovány, t. j. přeměněny v látky způsobilé nahraditi součástí těla výměnou látek opotřebovaných, jest třeba, aby především staly se součástí krve. Tomuto zpracování potravin slouží ústrojí zaživací, jež mechanickou i lučebnou cestou vybírá z potravin látky výživné, které pak skrze stěny žaludku a střev přecházejí do cév krevních a mízních. Aby se to mohlo státi, jest třeba, aby výživné látky byly buď tekutými anebo rozpustnými ve vodě, či v slabě zředěných tekutinách jako jest krev a mléko, anebo musí, jako jest tomu u tuků, býti rozemlněny v nejmenější kapky čili v emulsi, aby jako mléko jakési mohly se smísiti s mlékou a s krví. Jenom málo výživných látek dostává se do těla v takové formě, že odpovídající těmto podmínkám, mohou přímo přejíti v krev. Takovými potravinami jsou voda, sůl a cukr.

Živočišné látky, jako maso, vejce atd. nemohou prostě přejíti do krve, tím méně látky rostlinné, ješto u těch výživných součástí jsou obklopeny buněčným, celulozovým obalem, který proti lučebným činitelům jest velmi resistantní a překáží tudíž jejich zůžtkování.

Z toho vysvitá, že zaživací ústrojí musí výživné součásti z potravin teprve dobývati a přeměňovati je v látky tekuté anebo ve vodě či v zředěném roztoku rozpustné, anebo rozprášené v nejmenější kapky. K tomu slouží zvláštní zařízení zaživacích orgánů, jednak mechanická, jež potraviny trhají, rozmělní, odstraňují mechanický obal z rostlinných potravin a způsobují posunování potravin do dalších oddílů zaživacího ústrojí, jednak chemická, jež potraviny rozpouští, zkapalňuje, tak aby mohly sténou žaludku a střev projíti do cév krevních a mízních. Tento úkol obstarávají zaživací šťávy.

Sliny, šťávy žaludeční, šťávy mlíčky a žluč. Zůžtkování rostlinných součástí vyžaduje více mechanické i chemické práce než zpracování potravin živočišných a vidíme také, že délka zaživacího traktu u býložravců jest mnohem větší než u živočišů masožravých.

Požadavky, jež hygiena klade na každodenní potravu, jsou stručně tyto:

1. Potrava musí býti snadno stravitelnou a musí obsahovati dostatečné množství ku strávení způsobilých součástí. Chemický rozbor té které potraviny není zcela směřodátný pro výživnost, poněvadž je známo, že ne všechny bílkoviny anebo uhlohydráty (škrobovité látky) skutečně jsou stravitelnými. Snadno stravitelnými nazýváme potraviny, které i ve větším množství požitý byvše, rychle se zůžtkují a ani u choulostivých lidí nezpůsobují obtíží zaživacích. Snadno stravitelnými jsou potraviny dobře rozmělněné, jimiž šťávy zaživací mohou snadno prosakovati a jež obsahují málo tuku a buněčiny rostlinné (celulosa). Těžko stravitelnými jsou kompaktní potraviny, jimiž těžko pronikají šťávy zaživací, potraviny obsahující mnoho tuku a celulozu, jako sýr, tvrdá vejce, masné sladké pečivo, tvrdé maso, perník atd.

2. Příprava potravin a konzervování jich musí se děti takovým způsobem, aby jednak byly chutnými a lehce stravitelnými, jednak aby nedostaly se do nich škodlivé látky, jako bacilly nakažlivých nemocí, jedy hnilobné, jedy kovové atd. Příprava potravin pozůstává v tom, že se odstraní nestravitelné součástky, slupky a obaly zeleniny, slachy z masa atd. dále že se mechanicky zpracují, rozmělní či rozmelou a konečně uvarí nebo upekou. Při vaření a uchovávání potravin nutno bedlivě přihlížeti k tomu, aby stykem s nádobami, na př. měděnými, mosaznými nebo i cínovými nevznikaly jedovaté součásti.

3. Objem potravin musí postačiti ku nasycení, nesmí však býti příliš velkým. Potrava bohatá na výživné látky, ale ne dosti

objemná měla by tu vadu, že nevyvolá pocit nasycení. Obyčejně stačí 1800 gr. ku nasycení dospělého člověka, ovšem že jest zde mnoho individuálních odchylek a zejména lidé žijící se převážně rostlinnou stravou zvyklí jsou na objem větší.

Přílišný objem potravy škodí tím, že překáží trávení a vede pozvolna ku rozšíření žaludku. Následkem toho jest, že člověk trpí stálým pocitem hladu, pokud se mu nedostane potravy v abnormním množství, jež ovšem zase poškozuje žaludek tím, že hromadí se nestrávené, rozkládající se součásti potravin.

4. Potraviny musí míti přiměřenou teplotu. Dle Flüggeho má býti normální výživa kojenice teplejší +35° až +40° C, pro dospělého člověka +7° až +55° C. Studenější potraviny než označeno, snadno vedou ku poruchám zažívacím, kdežto teplejší mohou míti mimo tyto obtíže ještě za následek popálení anebo aspoň překrvení a porušení jemného povlaku zaživacích ústrojů. (Pokračování.) S—s.

Hlídka malorolníků a domkářů.

Důležité upozornění našim domkářům. Čiperoenci, kteří v posledním čísle svých „Rozhledů“ lžou o sociálních demokracích, že prý organizují domkáře jen proto, aby od nich vybrali peníze, rozoslali po celých Čechách na oko petice k podepsání, ve skutečnosti však je to jen útok na kapsy domkářů, poněvadž se v přípisu, provázejícím petici, vyzývá ke sbírkám. Varujeme naše soudruhy venkovské, aby žádavých sbírek nepodnikali, neboť sbírky mají jen ten účel, aby Čiperoenci získali nových peněz k útokům na sociální demokracii.

Vůdce Čiperoenců sám sebe odsoudil! Jak známo, prohlásil Čiperoenci, že na Lounsku postaví svého kandidáta. Nevíme dosud, stane-li se tak; aspoň Čiperoenci odvolali vůdce konferenci, kterou měli konati dnes v Lounech. Visí tedy asi hrozny příliš vysoko. Čiperoencům stal se totiž ještě dříve, než kandidaturu mohli vyhlásiti, veliký malér. Jejich vůdce, Vojtěch Čipera, žaloval totiž domkáře Hejreta z Ném. Břízy, který vytkl mu finanční nesprávnosti v ústí sdružení domkářů, jímž i v Ném. Bříze mnozí lidé byli poškozeni. Na to pak jmenoval mezi poškozenými domkáře Valeše a Sibra. Čipera podal na Hejreta žalobu, ale jen pro výrok, že okradl Valeše. Později rozšířil ji i pro výrok Hejretův ohledně Sibra jakož i pro další výrok jeho, že Čipera činil srážky (na pojištění) pro sebe. Ale pro hlavní část výroku Hejreta nežaloval. Za takových okolností konala se již dvě líčení o žalobě. Při druhém líčení snesen byl proti Čiperoenci združující materiál. Když tento materiál svědecky a doklady byl u soudu prokázán, opakoval obviněný Hejret, že trvá na svém obvinění, že Čipera dopustil se ve sdružení domkářů finančních nesprávností. Na to se obhájce obžalovaného tázal Čipery, zda chce rozšířiti žalobu na tento výrok. A tu Čipera nejen že prohlásil, že žalovat nebude, nýbrž odvolal ještě dříve učiněné rozšíření žaloby, takže zůstalo při původní žalobě jen pokud se týká poškození Valeše. Tedy vůdce Čiperoenců snese klidně, když před soudem v přítomnosti více lidí se mu do očí tvrdí tak brožné provinění. A to se Čiperoenci nestydí ohlašovati kandidaturu na Lounsku. „Obzor domkářů“, který obšírně referuje o tomto fasku Čipery, táže se, zda domkáři Plíc, Růžicka, Kokoška atd. zůstanou ještě i nadále a Čiperoenci v jedné frontě ve vedení Čiperoenců. Na to může být veřejnost domkářů právem zvědavá.

Domkáři mají právě příležitost pozorovati, jakým způsobem se proti sociální demokracii šve. „Venkov“ v pátečním svém vydání lže, že prý strana sociálně demokratická ještě nikdy nekandidovala domkáře za poslance. Tvzení to je očividně lž, poněvadž jak při posledních říšských tak i při posledních zemských volbách naše strana kandidovala ne jednoho, ale více domkářů. Podobné lhaní „Venkova“ má ovšem průzračný účel: má se před volbou na Lounsku vzbuditi v domkářích a malorolnících mínění, že jediné agrárníci jsou pravými příznivci malého lidu venkovského.

Kladensko.

Kladno, 29. ledna.

Ke kapitolám o poměru obcí ke kapitalistickým společnostem. Aby bylo patrné, jakým způsobem přispívaly dolující společnosti k obtíži obcí, uvádíme příspěvky společnosti státní k obci Hnidousům. Na katastru této obce leží dól „Ronna“, z kterého se většinou pod katastrem Hnidous doluje a dále doluje se zde i z dolu téže společnosti „Theodor“. R. 1901, 1902 a 1904 nedala společnost nic, r. 1903 dala 1249 K 77 h, r. 1905 činil příspěvek 24 K 11 h, další rok 1762 K, r. 1907 stoupl na 3259 K 44 h a r. 1908 obnášel 5225 K 23 h, tedy i v této výši stále poměrně nepatrný obnos. V těch letech, kdy společnost neplatila nic, vymlouvala se, že opravuje domky a že si to strhuje z přírůžek, které měla platit. A obecní zastupitelstvo si to nechalo líbit. V Hnidousích, pokud vody se týče, byly ještě před několika lety 3 rybníčky, v nichž bylo hojně vody a v nichž udržovaly se ryby; dnes není po vodě památky. — Poučný je také případ obce Vinařic. Zde starosta obce nespokojoval se s tím, co Pražská železářská společnost obci platila a chtěl vymoci více, ale sluhové Pražské železářské společnosti v čele s virilistou této společnosti prováděli obstrukci

v obecním zastupitelstvu tak dlouho, až bylo úředně rozpouštěno a dosazen úředně správce obecního úřadu, který je dobrý přítel páni Pražské železářské společnosti. — Bude potřeba největšího napjetí sil a velkého boje, aby poměry se v tomto ohledu upravily a jak je vidět na případě dělníka Šourka, o němž se jinde zmiňujeme, společnosti nešťat se surových persekucí, aby právu nedostalo se zadost.

Z rozpočtu obce Kladna. Městská rada kladenská rozslala právě členům obecního zastupitelstva rozpočet na r. 1910. Tento vykazuje úhrnem vydání 1,059.816 K 75 h, příjem 355.721 K 85 h, přírůžkami nutno krýt 704.094 K 90 h. Přírůžky obecní obnášejí 55 proc., školní 7 proc., úhrnem 62 proc. Mimo to hradí Pražská železářská společnost přírůžky z loňského roku, ješto měla loni předepsáno výdělkové daně pro Kladno 243.000 K, kdežto nyní dodatečně bylo rozhodnuto, že mělo to činit 692.000 K. Obnos tento jistě není ještě vyhovující. Letošní výnos přírůžek činí tedy o statisíce více než loni a dalo by se čekat, že obec se nějak v rozpočtu vyznamená. Je tu však jedna nová položka, kterou obec chce vyhovět dávnému volání, 20.000 K pod značkou „na stavbu dělnických domků“, ale obec dle všeho tím jen přispěje ku stavbě rodinných domků pro městské zřízení. Na stavbu divadla, které se má už letos stavět, je v rozpočtu splátka 20.000 K. Uznáváme, že velkých nákladů vyžaduje stavba škol a oprava vodovodu, ale v tak příznivém roce mělo něco více býti podniknuto pro veřejné dobré účely a pro zvelebení a úpravu města.

Četnickou stanicí ano, školou ne. Okr. zastupitelstvo obce Kamenná Zehrovice-Srby, velice vlastenecké a agrární, usneslo se žádat za přeložení četnické stanice z Truhlovic do Zehrovic a hradit z obecních peněz výlohy s tím spojené a opatřit místnosti. Totéž obecní zastupitelstvo však brání se zřízení školní expozitury v Srbech, které od Zehrovic jsou přes půl hodiny cesty vzdáleny, ač by to nestálo více než zřízení a udržování četnické stanice. Četníky opatří taková agrární vlastenecká obecní správa dělnické obci, školu ne.

Z českého severu.

V Teplicích, 29. ledna.

Na postupu. Nová místní organizace českých soudruhů ustavena byla v Libkovicích u Duchcova. Tím vzrostl počet místních organizací v obvodu V. kraje na 54.

Ubozí akcionáři! Akcionáři dráhy ústecko-teplické shrábnou za rok 1909 menší dividendy než v roce předcházejícím. Z toho je veliký nářek — pánové jsou totiž zvyklí bráti 20—30 procent jako nejbohatší uhlobaroni.

Jací lidé pořádají nacionální štvácnice. Při posledních demonstracích v Teplicích hrál velkou úlohu jistý Rudolf Schmidt, bývalý tovarní úředník. Ba některé demonstrace pořádal ve vlastní režii. Vzhledem k těmto zásluhám byl zvolen důvěrníkem německo-nacionální mládeže a pověřen též vybíráním příspěvků. Schmidt se při tom činil tak, že je nyní proti němu zavedeno trestní vyšetřování pro zločin zpronevěry a podvodu.

Kavalírství německé buržoasie. V neděli se konala v Dubí slavnost městských spolků, pěstujících zimní sport (jízdu na saních, lyžích atd.). K pracím potřebným bylo komandováno 12 zákopníků z Terezína, kteří dostali z erární kaasy „culák“ 10 haléřů denně. V neděli konali na místě slavnosti (jízdní dráha Cinwald-Dubí v Rudohoří) službu od 1/2.7. hod. ránní do 8. hod. večerní, aniž by vůbec dostali něco jísti. Rádi bychom věděli, jakým právem jsou vojní používáni k soukromým službám pro zábavu buržoasie. Či se tak stalo proto, aby jejich komandant, syn teplického purkmistra Husaka se mohl na sportovním místě blýskati? Nebo se tak stalo na přání okresního hejtmána Gráfa?

Sečítání lidu v Ústí nad Labem bylo provedeno městskou radou tamější. Dle vydané zprávy bydlí v Ústí (se všemi připojenými obcemi) 38.636 osob naproti 40.144 osobám v r. 1905. Úbytek obyvatelstva jest svalován na nedostatek bytů, mnoho však zavinila též průmyslová krise a nacionální štvácnice.

Černá statistika. V diecési litoměřické žilo v r. 1909 1,679.631 osob, z nichž bylo 1,64.242 katolíků, 34.377 protestantů, 10.899 starokatolíků, 18.303 židů, 22 věřících jiného vyznání a 1788 bez vyznání. O spásu duší věřících pečovalo 1055 kněží, z nichž 61 mešká mimo diecési. Světských kněží je 765 a klášterních 51, kteří konají službu církevní. 90 kněží nemá s touto službou nic činiti, neboť jsou činní administrativně jako církevní úředníci. V kněžském semináři jest 83 kandidátů.

Klerikalismus se uplatňuje. Místodržitelství zakázalo zřízení skupiny vídeňského spolku volných myslitelů v Teplicích s odůvodněním, že se jedná o znovustavení skupiny, která nedávno byla v Trnovanech (pro projev o Ferrerovi) rozpouštěna.

Oslazenou pilulku obdržel starý odstavěný purkmistr mostecký von Pohnert, jenž byl přes 30 roků hlavou obce a ještě při posledních demonstracích protičeských dělal sekundanta drn Heroldovi, kráčeje v čele nacionálních násilníků. Místodržitel hr. Coudenhove poslal nyní panu von Pohnertovi zvláštní přípis, v němž mu projevuje uznání za jeho parkmistrování a přeje dlouhého věku. Není přes zdvořilost!

Pražská úvěrní banka v Praze, ve vlastní budově, Ovocná ulice č. 17

1704

(splacený akciový kapitál K 9,000.000, rezervní a pojištné fondy K 4,100.000)

Eskont smének a devis.

Obstarávání inkasa smének tu- i cizozemských.

Výplaty na cizí místa.

Listy doporučující a akreditivy pro cestovní sezonu.

Bursovni rozkazy.

Obchodní a stavební úvěr.

Úvěr na základě postoupených faktur.

Obchod cukrem surovým.

Prodej vlastního hnědého uhlí (sklad Smíchov, Buřtěhradské nádr.). Komisionářský prodej výrobků České akc. spol. pro rafinování petroleje v Kolině (petrolej, benzin pro motory a automobily, oleje, paraffin a asfalt prima jakosti).

Prodejna uhlí v Ústí nad Labem.

Blíže informace ochotně sdělí

Vklady na knížky

při zúrokování 4 1/2 %.

na pokladniční poukázky

při zúrokování

4 1/2 % při výpovědi 8denní,
4 1/2 % při výpovědi 30denní,
4 1/2 % při výpovědi 60denní,
4 1/2 % při výpovědi 90denní
až do odvolání

na běžný a žirový účet dle dohodnutí.

ředitelství.

Do Prahy VII. Nejlevnější nákup

OBUVI

jen proti poště, Belcrediho třída č. 832. Karel Mičan, obuvník. 1347

Kotillionové řády,

tisíce krásných vzorů, ve sku-
pinách pěkně rozdělených,
100 kusů za kor. 2—, 3—,
4—, 6—, 8—, 10—. Čepice
maškarní v kolečkách po 50
kusích sestavené pro pány
za kor. 4 50, 5—, 7—, dam-
ské kor. 6—, 8—. Nosy roz-
manité v kolečkách po 50 ku-
sích kor. 6 50, 8—, 10—.
Kotillionové pořádky, kytičky,
škrabošky, vlásenky, domi-
nové škrabošky, vousy, kon-
fety, serpentiny, bigotfony,
šperky, vějíře atd. ve voškovém
výběru 17949

Maškarní cenníky zdarma a franko.

„U města Paříže“ v Praze, Celetná 15.

Kostýmy ::

divadelní a maškarní, skupiny
i jednotlivě, od nejlevnějších až do
nádherných krojů, vždy čisté, půjčuje
B. ŠTĚDRÝ, Praha II.,
Vodičkova ul. č. 38, II. posch.

Cenníky zdarma. 104 Prospekty zdarma.

Sukna,

ledny a modní látky
oblekové doporučuje
Karel Kocian,
továrna na sukna
v Humpolci.
Vzorky franko. Ceny tovární.
Ve prospěch
Ústřední Matice Školské!

Velkovýroba zástěr

prádla, sukni, bluz, šateček a trikotového zboží Jo-
sefa Hellera v Lounech doporučuje se pp. ob-
chodníkům, jakož i konsumentům k velmi výhodnému
nákupu. Vzorky jmenovaného zboží po 1/4, tuc. 40 kusů
za 30 kor., 1 pošt. baňk zimního trikotového zboží za
16 K franko. Cenníky zdarma! 3541

STAŇKOV ČAJ PRAHA

FERDINANDOVA 32 - VLADISLAVOVA 17

CENNÍKY ZDARMA A FRANKO

Šulc-Vino-Praha

velkoobchodník vínem a majitel vinic. Při-
sezný znalec vin, dodavatel léčebných ú-
stavů atd. Zaslá víno v soudkách od 15 litrů výše, také 2
láhvičky za ceny nejlevnější. Dle přání cenník se zašle.
JOSEF ŠULC KARLOVO NÁMĚSTÍ 33. 2021

Nejlepší a nejlac.
nákupní pramen
českého perli
a hotových perlin.

1 kg. šedého K 2— až
K 2 40, polobílého K 2 80,
bílého dráždého K 4— až
K 6 40, veřejného sněho-
bílého K 8— až K 9 40,
šedého práchu K 6—, 7—,
8—, bílého nejmenšího
K 10—, 12—, 14—. HOTOVÉ PERINY z dobrého barevného
sýpku (na king), plněné šedým, velmi trvanlivým jemným perim
K 16—, poloprachovým K 20—, prachovým 24—, 28—. Jed-
notlivé polštáře a vrchní peřiny, jakož i spodní peřiny, žínky
a slamky, prostěradla, prošívání přikrývky nejlaciněji. Zaslíky
na dobírku od 5 kg. výše franko. Ručnice za bezvadné, čisté
zboží a bezpečné neškodící se fr. zpět. Cenník zdarma a franko.
Žápadotěský vývoz perli Janowitz a spol., Tlučná u Plzně.

Znáte již

„Dobrušské plátno“?

výtečné jakosti, na všechno prádlo se hodící.

1 kus = 23 metrů K 17—
6 kusů prostěradel 150x200 cm. K 13 50
Kapesníky batistové bílé neb
s barevným okrajem K 2 50 až K 4—
1 kus = 25 m. rumburské plátno K 12—
1 kus la šifon = 20 m. K 11 50
1 kus = 23 m. kanafas pravo-
barevný K 12 50 132
40 m. la zbytků sdrúžených K 24—

Vzorky všech druhů lněného a bavlněného zboží
šatových novinek zasílá zdarma a franko.

S. Munk syn, tkalcovna : : : DOBRUŠKA 14

Zdraví uchráníte,

použijete-li na místě cizích čajů odvar výživ. oblíbeného diet. bylinného čaje patentem
chráněného

„Původního lesního koření“ bývalého lesníka Šimanovského,

který vícekrát v mladých letech stížen byl vnitřními chorobami, jež nebezpečně ohrožovaly zdraví jeho, jak lékařsky zjištěno a dokázáno jest panem obvodním
a hraběním lékařem na panství Hř. hraběte Westphalena, který písemně dobrozdání vydal, že F. Šimanovský (nyní Král. Vinohrady, Jablonského ul. 10) stížen
záchvaty, dušením, zácpou, následkem vnitřní choroby, která jej činí neschopným k lesní službě a že ani provedením operace neručí, že se záchvaty nevrátí. —
F. Šimanovský, z touhy po zdraví, jako odborník květeny sbíral bylinky a upravil si po mnohých zkouškách bylinný čaj, odvar z těchto pil a výsledku
dociil, že nyní již po dlouhá léta těší se úplnému zdraví. Tento bylinný diet. lesní čaj lesníka Šimanovského získal velkou oblibu u veškerých tříd et. obecnosti, tak že do-
kázáno jest, kdo oční zkoušku, zůstane stálým odběratelem, což dokazují tisíce uznání a děkovací dopisy ze všech téměř zemí! Pročež skutek a pravda vítězí! nikoliv
barnumsky chloubná reklama některé konkurence. — Velká krabička pro rodinu pouze K 2—, menší K 1 20, poštou a porto více.

Veškeré dopisy račte řídit výhradně na firmu:

F. Šimanovský, lesník v. v., Jedině v Jablonského ul. č. 10 n.
:: Praha, Král. Vinohrady

Dále upozorňuji

na mé lahodné „Lesněnky“, které vyrobeny z nejlepších bylin nebo koření, důležitá lahůdka pro nemocné
dítěte rády používají. — Krabička 20 n, poštou nejmenší za K 1 50 i s portem zasílá jediný majitel výroby

F. Šimanovský, lesník v. v., Praha, Král. Vinohrady, jediné v Jablonského ulici č. 10 n.

Možno též obdržeti ve všech obchodech drogeriích, lahůdkářských, cukrářských atd. v Praze a ve všech předměstích pražských.

Žádejte všude jen „Lesněnky“, zákonitě chráněné, v zelených krabičkách andělem označené. Račte vystříhnouti a dáti pozor na
adresu!! Stejnomený z Král. Vinohradů lesníkem nebyl.